Пĕр №-рĕ 10 тиен. 19-мĕш сул тухать.

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

1937 октябĕр 29 ЕРНЕКУН 249 (4761)-мĕш №

Чăваш Коммунĕ

ПСК(б)П Чăваш Обкомĕпе Тĕпĕçтăвкомĕн хаçачĕ

Редакцине кантур адресĕ: Город Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати

ТЕЛЕФОНСЕН: Редакторăн 0—67
Ред. заместителĕн 0—88
Редакци секретарĕ 4—40
Дежурнăкăн 6—23

Округ сумлав комиссисен ĕçе татăклăн тытăнмала

Октябĕрĕн 27-мĕшĕнче Шупашкарта, ССР Союз Аслă Совечĕн Союз Советне тата Национальăçсен Советне сумлас тĕлĕшпе ĕçлекен округсенчи сумлав комисси председательĕсен, секретарĕсен тата членĕсен пленумĕсĕр сумлав кампанине активлă хутшăнса ĕçлемеççĕ. Хăшпĕр районсенчи работниксем пĕлсе ăнсăртах сумлав кампанине активлă хутшăнса ĕçлемеççĕ. Хăшпĕр çĕрте пĕтĕм ăала сумлав участкине кĕртмесĕр ăваррăн тĕслĕхсем пулнă. Çавна Хĕрлĕ Чутай районĕнче палăртнă. Йĕтерне районĕнче хăшпĕр сумлавçисене ике списка кĕртнĕ: Йĕтернере ĕçлет тесе ăна хулари сумлавçисен списокне, ăала çурет тесе ăалти сумлавçисен списокне те кĕртнĕ.

Канашлу республикăри йĕртсе пыракан организацисене те, сумлав комиссисене хăйсене те ĕçлеме пулăан материал пачĕ. Ĕçре усăмлă мар ыйтусем чылай сикес тухни палăрчĕ.

Канашлу чылай округсенчи сумлав комиссисем халĕ те тивĕçлипе ĕçе тытăнманнине кăтартса пачĕ. Хăшпĕр комисси членĕсем округ центрне пынă пулсан та, ССР Союзăсен Аслă Советне сумлас тĕлĕшпе ĕçлекен округ сумлав комисси члесенĕн хисеплерен те хисеплĕ обязанăçне пурнăçа кĕртме тытăнман.

Ăулашкинчен, парти Обкомĕн секретарĕ Петров ăулташ сăмах тухса каларĕ. Октябĕр уйăвĕне Аслă Совета сумлама хатĕрленес тесе çитĕлĕкĕ хатĕрленменшĕн вăл парти райкомĕсенне райĕстăвкомсене хытă критикларĕ. Çавăн пекех вăл округсенчи сумлав комиссисен ĕçĕнчи ситменлĕхĕсене кăтартса пачĕ.

— Пирĕн республикăра, —тет вăл,—округсенчи сумлав комиссисенне 225 сын ĕçлет. Вĕсем ахăлăсинсем мар, ăи лайăххисенчен сумлаçа илнĕ çынсем. Вĕсене калама çук пысăк ĕç шанса панă, анчах вĕсем ĕçе кирлĕ пек хутшăнман-ха. Çак канашлурăн тавăрăнсан округсенчи сумлав комиссисен пурин те активлăн ĕçлеме пуçламалла.

Малала Петров ăулташ республикă умĕнче тăракан хусăлăх кунăтури тата творчествăлă таланчĕсем чечекленсе пит пысăкăн ӳссе пыракан ирĕклĕ, социализмлă ĕç республики пулса тăчĕ.

Пĕтĕм республикăра, —тет вăл,—округсенчи сумлав комиссисенне 225 сын ĕçлет. Вĕсем ахăлăсинсем мар, ăи лайăххисенчен сумлаçа илнĕ çынсем. Вĕсене калама çук пысăк ĕç шанса панă, анчах вĕсем ĕçе кирлĕ пек хутшăнман-ха. Çак канашлурăн тавăрăнсан округсенчи сумлав комиссисен пурин те активлăн ĕçлеме пуçламалла.

Малала Петров ăулташ республикă умĕнче тăракан хусăлăх кунăтури тата творчествăлă таланчĕсем чечекленсе пит пысăкăн ӳссе пыракан ирĕклĕ, социализмлă ĕç республики пулса тăчĕ. Вăл уйăрмах Канаш—Шупашкар чукунçулне туса ӳитересси çинчен, государствăлă умĕнчи обязательстваçене чылай ăалсоветсем начăр хутшăнăва-ха. Çĕмĕрле районĕнчи Мăн Елкеш ăалсовечĕн канцеляриĕнче час-часах çăрапа питĕрĕнсе тарат. Ăалсоветĕнче виçĕ сумлав участки. Ăалсовет руководителĕсем миçе участкă пулмалине те, хăш çуртра сасăламалине те пелмеççĕ,—тет Матвейев ăулташ. Серебренников ăулташ Национальăçсен Советне сумламали Варнар сумлав округне кĕрекен Елĕк т. ыт. районсенчĕ клубсемне вулав çурчĕсем ӳмаяеше пачах ĕçлемении çинчен каларĕ. Хут пелмелеке пĕтересе ĕç те начăр тарат. Самахран, Çĕмĕрле хулинче 450 сын пачах ăутла пĕлмеççĕ, вĕсене вĕрентекен çук. Хутăрпа Турхан ăалсовечĕсене те хут пĕлмелĕхе пĕтересе тĕлĕппе ĕçлемеççĕ.

Хăшпĕр районсенчи работниксем пĕлсе ăнсăрт работникĕсем сумлав кампанине активлăн хутшăнса ĕçлемеççĕ. Хăшпĕр çĕрте пĕтĕм ăала сумлав участкине кĕртмесĕр ăваррăн тĕслĕхсем пулнă. Çавна Хĕрлĕ Чутай районĕнче палăртнă. Йĕтерне районĕнче хăшпĕр сумлавçисене ике списка кĕртнĕ: Йĕтернере ĕçлет тесе ăна хулари сумлавçисен списокне, ăала çурет тесе ăалти сумлавçисен списокне те кĕртнĕ.

Канашлу республикăри йĕртсе пыракан организацисене те, сумлав комиссисене хăйсене те ĕçлеме пулăан материал пачĕ. Ĕçре усăмлă мар ыйтусем чылай сикес тухни палăрчĕ.

Канашлу чылай округсенчи сумлав комиссисем халĕ те тивĕçлипе ĕçе тытăнманнине кăтартса пачĕ. Хăшпĕр комисси членĕсем округ центрне пынă пулсан та, ССР Союзăсен Аслă Советне сумлас тĕлĕшпе ĕçлекен округ сумлав комисси члесенĕн хисеплерен те хисеплĕ обязанăçне пурнăçа кĕртме тытăнман.

Ăулашкинчен, парти Обкомĕн секретарĕ Петров ăулташ сăмах тухса каларĕ. Октябĕр уйăвĕне Аслă Совета сумлама хатĕрленес тесе çитĕлĕкĕ хатĕрленменшĕн вăл парти райкомĕсенне райĕстăвкомсене хытă критикларĕ. Çавăн пекех вăл округсенчи сумлав комиссисен ĕçĕнчи ситменлĕхĕсене кăтартса пачĕ.

— Пирĕн

Улатăрти паровозсем йусакан заводри рабочисен, служăщăмчĕсен, инженерсемпе техниксен суйлав уменхи пухувĕ

Октябрĕн 25-мĕшĕнче Улатăрти паровозсем йусакан заводри рабочисем, инженерсемпе техниксем тата служăщăмчĕсем 400 сын ытла пухăва пухăнчĕ.

Çак кун завод коллективĕнчи асăрхăнăк пулса тăчĕ. Пур ĕçре те партине инкăнтăкланă йĕркепе ирăнасенпе çыннăсем активлăн хутшăнма тĕлекен лозунгсем: „Ĕçĕр хамăрăн сасăсене Сталин йулташ кандидатурине пăхăнарăр!", „Сталин йулташ—ССР Союзĕн Аслă Совечĕн пĕрремĕш депутачĕ!"

Пуху пĕрре те ытти чухнех пек мар. Рабочисем, заводри инженерсемпе техниксем пайăн ытти хăвалăн, ытти çавăнпа. Çавăнпа та пуху ăсăнаканăн. Çавăн пекех председательре пухува çуçăнах пуху мĕнле ыйту-сĕвĕ-йăнăсем çинчен пĕлтерет. Пухува пухăнăва халăх тăвăллăн ала çунине ăша йăнтăраса кайăт. Халăхсен ăсăна çулпуçĕ Сталин йулташ пачĕне салама самăхсем калаçăç: „Сывă пулăр Сталинăна Конституцине!", „Пире телейлĕ те савăнăçлă нурăс туса пана Сталин йулташа урăх!". „ССР Союзĕн Аслă Советне социализăма тăван çĕршывăн чи лайăх, чи шанчăклă сăмсĕнче сыпăлар!"

Пухува пынă сăнсенчен пуçăнăсĕ хăйсене сăмах панă ытти халăсене сĕклеççĕ. Вĕсем пурте хăйсен Сталин йулташа ССР Союзĕн Аслă Совечĕн депутатне суйлама кандидата тăратăнă, унăн сасăлама хатĕр тăнă çинчен калаçнă. Вĕсем хăйсен ĕлĕкхи, пăтăна самаях вăхăтчăн шăхăлна нурăçа аса илеççĕ, пăнăнхи телейлĕ нурăçăнăн ăшă илеççĕ, пăнăнхи телейлĕ нурăçăнăн ăшă илеççĕ, пăнăнхи телейлĕ нурăçăнăн ăшă илеççĕ. Трибуна çине чи малтан заводри наллă стахановец Петров йулташ тухса тăрать. Вăл пĕтĕм чĕререн савăнса, хумханса ССР Союзĕнчи халăхсен аслă çулпуçĕ Сталин йулташа Горький суйлав округĕнчен Национальăссен Советне депутата суйлама кандидата тăрăмна сĕнĕ парать. Сталин йулташ ăнтĕ асăнасанах залăра „ура" кăнкăрни кĕрлесе кайăт. Петров йулташ хăйĕн сăмахне калаçа пĕтерсе унăн пĕтĕм завод коллективне Сталин йулташ кандидатурине сасăлама чĕнет. Тавăллăн ала çупăлă, „ура" кăнкăрни, Сталина сасăламаçа халăпа самăхсем калăпăр пĕтĕм залăра янăраççĕ.

Петров йулташ хыççăн Пуçматов, Мартынов, Шереметьев, Чеховалов тата ытти йулташсем сăмах пухса калаçăç. Вĕсем малтанхи сăмахăр. Сталин çинчен, вăл йĕртсе пынине туй телейлĕ те савăнăçлă нурăç çинчен. Сталина Конституци çинчен пулчĕ. Вĕсем Сталин йулташ, ĕлĕк патăна самаанине пусăмăрт нурăçăнă, хуçалăха культура тĕлĕнчен кайă йăнă халăхсене мала калăрас тĕлĕнне вăйлала хурса ĕçлени çинчен, халĕ Совет Союзĕнчи халăхсен тăвăлăхĕ, туслăхĕ пăхăнăнинчен сăрĕпни çинчен калаçрĕç. Çавăнпа та, теççĕ, вĕсем — епĕр Сталин йулташа Горький округĕнчен Национальăссен Советне депутата суйлама кандидата тăратăпăр.

Пуху пĕрсаспа Сталин йулташа Национальăссен Советне депутата суйлама кандидата тăратма ăнăнăнчĕ. Завод коллективĕ Сталин йулташпа Горький суйлав округĕнчен Национальăссен Советне депутата суйлама баллотировкăна тăма килĕнĕ пама шăтрĕ.

Чеховалов йулташ сăмахĕ

Йулташсем, пирĕн Совет Союзĕ калама та сук вăйлă держава. Совет Союзĕ пек вăйлă тĕрекле çĕршыв тăнчĕре урăх çук. Çакăн çинчен Сталинăн Конституци тата çĕнĕ суйлав сакăнĕ лайăх калаçа пăрать. Пайăнăн ырă-пурнăçа ĕлĕкхи асапăлă, тĕн-хурăл пурнăçна тăнлантăраса пăхмала. Мощăн тесен, ăлăкхи пурнăç çинчен пирĕн çамрăксем пĕлмеççĕ, пĕлеççĕ пулсан та кĕнекесем тăрăх, ĕç пĕлеççĕ. Пирĕн çамрăксен ĕлĕкхи пурнăçа лайăх пĕлмеле, ку вăл пире хамăр тăван çĕршывăн, Ленин — Сталин партин ĕçĕшĕн тата вăйлăн кĕрешме, тăшмансене тымарĕпе тăпăлтарма пулăшать.

Акă, епĕ сире хамăн ĕлĕкхи пурнăç çинчен кĕскен каласа парам. Вĕренесси çинчен илĕнĕр. Епĕ патша саманинче тĕн-хур тĕссе пурăннă чухнех вĕренме тесе шутларăм. Анчах пайăпла те ĕç тухмарĕ. Шкул çулĕç çитмĕ çухăн, вĕренме кайманă, анчах тунтир çук, урăна тăхăнмăн çук, çимĕк çук. Ирĕккĕрех шкул çинчен шутлама пăрахса, хуçа патне тарçа кайса кĕмелĕ пулчĕ: 14 — 15 çулти çамрăк ача пулăнă та манăн çакăнпи кунне 12 — 13 сехет ĕçлеме тивнă-тĕр. Хуçи пырат, вăл кăрçăт. Мăстăрĕ пырат, вăл орех шăтăт, орех памасăмăртусăран шаккаса илет, ĕçрен кăларса йăрассине хăратăт. Çапла вара никĕс ĕçсĕр тăрса йулас мар тесе, тискер пайăксен пуçăмăрне кусçул йухтăраса тусене иртеттĕм.

Халĕ манăн пурнăç йăлтах улăха. Аслă тăрача тракторискăра ĕçлет. Икĕмĕш те вĕренет. Хам заводра ĕçлетĕп. Пурте ситĕнĕклĕ. Çакна пире кам панă? Ленин — Сталин партийĕ, совет власăн пачĕ. Çавăнпа та епĕ Сталин йулташа ССР Союзĕн Аслă Советне суйлама тăратăр кандидата тĕрĕрен савăнса йышăнатăп.

Сывă пулăр халăхсен аслă çулпуçĕ Сталин йулташ!

Шереметьев йулташ сăмахĕ

Йулташсем, пайăн Сталин йулташа Горький суйлав округĕнчен ССР Союзĕн Аслă Совет депутатне суйлама кандидата тăратăнă маннăн пуçа тĕлĕнмĕ çук. Епĕ атте-аннерен 12 çулта тăлăха йулнине астăватăп. Епĕ вĕренесшĕнчĕ, анчах вĕренме май килмерĕ. Пĕр татăк çăкăршăн кушша патне тарçа кайса кĕмеле пулчĕ. Мана, 12 çулхи амана, ирхине 5 сехетре ĕçе кăларачĕç те, кăçхине 8 сехетре çеç кăшт канма ирĕк паратчĕç. Мĕн тĕлĕнмелине епĕр ун чухне! Кушши пырат—аршăн патакки тытса хĕнет, мăстăрпа кăшт кăлăштермерĕн, çан-çурăм ăшкăкарчăкĕ ыйăнăнăскер. Анчах ĕçрен пăрахса тухса кайăма май çук. Ниçта кайса кĕме çук. Ирĕккисĕрех çак пушана тухмеле пуçăнă.

Çар службине кайсăр. Салтăн çăлăнăнчĕ пулмарĕ. Ăна пăхăнма кĕртмĕç. Взвод командирĕнчен пуçласа аслă командирсене çитичен пурте салтака хĕнеçĕ, ăна асаплантарăç. Çăвăнма та ĕлĕкхи вăхăтра'кашни çын салтака куçăн йăттарса кайăç, ăна-пăшăçсем макăрса йăлăç.

Халĕ çавăнпăхăма кирлеçĕр пурнăç пĕтрĕ. Сталинăн Конституци пире вĕренӳ прави, каçăç прави, ĕçлеç прави панĕ. Халĕ епĕр хамăрăн ырăпăн пурнăç тата лайăхланса пырăсенне шанса тăратăпăр. Акă хамăн пурнăçăн илсе кăтартам. Епĕ пасарах çăлăрăм, патша саманинче пулăх вĕренмеççĕр йултăм тесе. Халĕ малăй хĕрача çăтăм шкул пĕтерчĕ. Кунна çителĕкĕç мар терĕм. Çăвăнма та аслă шкула вĕренме Хусана йăтăм. Хам та вăтăлăхра вĕренме тытăнтăм. Пурнăçран кайа йулас килмест. Телейлĕ пурнăçа çăвăнса ĕçлеме те. çăвăнса вĕренчĕпе, çĕршывăн пуçăнăлăхне тата мумайăттамала.

Ытти килот, çак пурнăçа хăвăрăн колхоз клубĕнче колхозниксемпе колхозниксен суйлав умĕнчи аслă пухувĕ пулса иртрĕ. Пухура 200 çын ытла пулнă.

ССР Союзĕн Национальăссен Совечĕн депутатне суйлама кандидат тăратасси çинчен доклад итленĕ хыççăн, Степанов Трофим, Степанов Василий, Олангова Марфа, Михайлов Çемен колхозниксем тухса каларĕç. Вĕсем пурте Национальăссен Совечĕн депутатне пулма РСФСР Республикинчен Горький суйлав округĕ тăрăх халăх суйлупуçне Сталин йулташа суйлама сĕнчĕç. Ку сĕнĕве колхозниксемпе колхозницăсем пысăк хавасăлăхпа хапăлласа йышăнчĕç.

Колхоз председательĕ—
Смирнов.

Сталиншăн сасăлатпăр

Епĕ Крымзарайкăри туллимар вăтам шкулти учитĕл. Халĕ савăнăçлă та хавасăлă пурнăçпа пурăнатăп. Епĕр çамрăксем телейлĕ. Çак телейлĕх вăл Сталин йулташ йĕртсе пынине пулнă.

Сталин йулташ тăрăшнипе, епĕр çамрăксем хамăр пĕлĕве ӳстерсе тĕрлĕрен ответлă выраненсене ĕçлетпĕр. Епĕ хам та çамрăк ăрăва коммунисла воспитани парассишĕн тăрăматăп.

Сталин йулташ пирĕн çинчен те манмасăр, вăл пурнăçа пур ĕнчен те çăмăллăтаса пырать. Çавăнпа та манăн Сталин йулташа çине-çинех асăнас килет.

Халĕ ССР Союзĕн Аслă Советне суйламалă кун çывхарса килет. Социализăм туна çĕрте кам партине правительствăна чĕререн паратăнăна ĕçлет, çав çынпăн кана сасăлатпăр епĕр. Ĕçхалăхĕшĕн, ĕçлĕх интеллигенцишĕн тăрăшакăнпăн сасăлатпăр.

Епĕ Крымзарайкăри „Коммунар" колхоз членĕ Кузьма Максимч каланине ана илетĕп:

— Епĕ 62 çула çитнĕ пулсан та, колхозра ĕçленĕ çемĕн ĕçлес килет. Колхоз правленинче сана ватă çынна ахалех пулашатпăр, теççĕ. Анчах манăн çак савăнăçлă саманара ĕçлес хастарлăх пысăк.

Кăçал пĕчченех 322 ĕçкуне ĕçлесе илтĕм. Кăçал тыра та ăнса пулчĕ. Вăл татах хаваслантарать. Епĕ кăсая 167 пăт тĕнтăрпа, 203 пăт çĕрулми, 162 тенкĕ укçа тата ытти те илетĕп.

Патша саманинче çакăн чул тырпула виçĕ çулта та туса илеймен.

Епĕр халĕ Сталин саманинче пурăнатпăр. Сталиншăн сасăлатăп, тет Кузьма мучи.

Епĕр Сталин йулташа лайăх пĕлетпĕр. Сталинла Конституци канма, вĕренме, ĕçлеме права парать. Çак правăсемпе епĕр сарлакан уса курса пыратпăр. Çавăнпа епĕр Сталиншăн сасăлатпăр

А. Нестеров.

Ишекри колхозра

ИШЕК. Октябрĕн 25-мĕшĕнче колхоз клубĕнче колхозниксемпе колхозницăсен суйлав умĕнчи аслă пухувĕ пулса иртрĕ. Пухура 200 çын ытла пулнă.

ССР Союзĕн Национальăссен Совечĕн депутатне суйлама кандидат тăратасси çинчен доклад итленĕ хыççăн, Степанов Трофим, Степанов Василий, Олангова Марфа, Михайлов Çемен колхозниксем тухса каларĕç. Вĕсем пурте Национальăссен Совечĕн депутатне пулма РСФСР Республикинчен Горький суйлав округĕ тăрăх халăх суйлупуçне Сталин йулташа суйлама сĕнчĕç. Ку сĕнĕве колхозниксемпе колхозницăсем пысăк хавасăлăхпа хапăлласа йышăнчĕç.

Колхоз председательĕ—
Смирнов.

Носков семйи

ЙĔПРЕÇ. Хурамалти „Красный водник" колхозри 5-мĕш бригадăна Носков Михаил йĕртсе пырать. Вăл бригадирта 1933 çултанпа ĕçлет. Бригадăна лайăх йĕртсе пынăшăн, ĕçе вăхăтра тухмăшăн вăл виçĕ хутчен преми илнĕ.

Носков бригади ăна малта, кăтартулă ĕçлекен бригадăсен шутĕнче тăрать. Бригадă кăçал тырă пулсене вăхăтра пĕр тăкăлăмасăр пуçтарса кĕртнĕ. Агротехникăпа ĕссене тĕрĕс пурăнăç кĕрсе пынипе кăçал вăйлă тырпула туса илнĕ. Ыраш гектартан 16 центнер, сĕлĕ 29 центнер, тулă—13 центнер тухна. Пĕр ĕскуне пусне таса тĕш тырă 12 килограм тăвет.

Колхозра тăрăшса ĕçлекенсем—стахановецсем, ударниксем тырă нумай илеççĕ. Акă бригадир Носков семйинче илсе пăрахăр. Носковăн семйинче пурĕ 6 çын, пурте ĕçлеме пултаракансем. Семйине мĕн пурĕ 1200 ĕскуне туса, 900 пăт таса тĕштырă илмелле.

Носков колхоза кĕрсен хăйĕн пурăçне пĕтĕмпех йусаса йăчĕ. Халĕ унăн пĕртне кĕрсен куçтурăлăх, тасалăх пурăнне куртăн. Кăçал кăна сĕвĕ ĕçлемелли машинă, сăмавар, ĕне туйăннă.

Носков бригадирте ĕçленисĕр пуçне хăйĕн бригадинчи колхозниксене çĕнĕ суйлав саккунне вĕренитессине агитатăр пулса ĕçлет. Çак тарана çитсе 3 заняти иртернĕ. Кружока вĕренме 27 колхозник çыреççĕ. Колхозниксем суйлав саккунĕпе интересленеççĕ, тăрăпса вĕренеççĕ.

— Çĕнĕ суйлав саккунĕ—колхозла пурăçăн телейлĕ те пуйан пурăç çулĕн саккунĕ пулса тĕрат,—тет Носков йулташ.

— Мĕншĕн савăнас мар хăлăхи телейлĕ те ирĕклĕ пурăçпа. Пире Сталин йулташ ырă пурнăç пачĕ, Сталин йулташ пирĕншĕн тăрăшать. Ĕлĕкхи хĕнхурлă пурăçа аса илсен, çӳç-пуç вирле тăрать.

Тырри начăр пулнă, çĕрĕ çулран çул нăчарланнă. Патша саккунĕ кулянăйне сăтарнă, тӳлеме вăй çитмесĕм йулашки выльăха тытса тухна. Чухăнсемшĕн йытă пурнăçĕ пулнă. Пирĕн йалта Красновсем, Хураçкинсем, Кузуковсем пуç пулса тăнă. Лайăх çĕр вĕсен аллинче пулнă. Ĕçкĕне çĕр валеçнĕ. Совет власĕ çеç аван пурнăç туса пачĕ. Совет власĕ пулман пулсан, çак пурнăçа епĕр курас та çукчĕ,—тĕссĕ колхозниксем.

Колхозра Октябрĕр революци 20 çул тултарнă уйăха хатĕрленес ĕç авланă сарăлса пырать. Октябрĕр уйăнче çĕнĕ çитĕнӳсемпе уйăлас майпа бригадăпа бригадă, звенопа звено, колхозникпе колхозник хушшинче социализăмăла ăмăрту сарăлса пырать. Носков бригади виçĕмĕш бригадăпа ăмăртăна тухса, Октябрĕр уйăвĕчĕн тырпула пĕтĕмпех çапса пĕтерес, сӳс-канăтăра тытласа пĕтерес патшалăха парса татас, ССР Союзĕн Аслă Советне суйлама лайăх хатĕрленес задачăсене партăн.

Колхозра суйлав Положенине вĕренес ĕçе лайăх йĕркеленĕ. Суйлав саккунне вĕренессине 7 кружок ĕçлет. Хурамал йăлĕнче суйлав участки пулать. Çак майпа çĕнĕ суйлав саккунне вĕренеççи пушшех те анлăн сарăлса кайнă. Носков семйи çак ĕçре те пример кăтартать. Пурте кружока вĕренме йĕркеленеççĕ, тăрăпса вĕренеççĕ.

Д. Михайлов.

Суйлав кунĕ—аслă уйăх

ЙĔЛЧĔК. Тип Тимешри суйлав участкинче суйлав Положенине вĕренеси аван пулса пырать. Колхозниксем валăри 9 кружок организацинелеç, унта 235 суйлавçă вĕренет.

Суйлав Положени çинчен Осипов учитĕл аван вĕрентет. Заньтисене лайăх хатĕрленсе пырса иртерет. Кружокосене çӳрекенсен активлăхĕ пысăк, тухса калаçаççĕ, ыйтусем параççĕ.

Участкăри суйлав комиссине чи шанчăклă сынсене уйăрнă: парти членĕ 2, икĕ комсомолец тата икĕ хĕрарăм. Суйлав сыртне лалăртса хунă. Колхоз суйлав кунĕнче аслă уйăх туса иртерме шутлать.

Ф. Беҫайев.

Октябрĕрти Социализăмла Аслă революцин пулнăранпа 20 çул тултарнă тĕле.

Укçачĕн çинчен: Ленинградри Болотнăй уранăн 13-мĕш № çурчĕ. Унта 1917 çулти октябрĕрен 29-мĕшĕнче РСДР(б)П Тĕпкомĕн хулари мĕн пур боҫшевикла организацисен представительĕсемпе пĕрле çăлака ларувĕ пулса иртнĕ. Лару хĕпăшалла восстанине хатĕрленес тĕлĕшне практикăла ĕçсем планне тĕплĕн сӳтсе-явнă тата „пятерка"—восстанине организацилĕ йĕртсе пырас тĕлĕшне ĕçлекен вăрçăлăревоҫҫулĕ центр суйласа хăварнă. „Пятерка" составне Сталин, Свердлов, Дзержински, Бубнов тата Урицки йулташсем кĕнĕ. Çак Сталин йулташ йĕртсе пыракан „пятерка" Октябрĕрти хĕпăшалла восстанине организацилес тата иртерес ĕçсене йĕртсе пынă.

(Соҫуэфото).

ССР Союзĕн экономикăлă никĕсĕ

„ССР Союзĕн экономикăлă никĕсĕ—хуçалăхăн капиталлăмла системине пĕтерипе; производствăпа орудийĕсемне хăрĕсеçен уйăрăн харăрăлăхне пĕтерипе тата çынна çын експлоатацилессине пĕтерипе çирĕлленĕ хуçалăхăн социализăмлă системине производствăпа орудийĕсемпе хатĕрленсен социализăмла харăрăлăхĕ пулса тăрать".

Сталинăн Конституци тăваттăмĕш статйинче çакă аталанмала, çав вăхăтрах капиталлăмла çамăрхенĕче—пирĕн çĕршывра тĕп ренеç çĕнтĕрĕ, пирĕн çĕршывра тĕлĕлленсĕ çĕршывсем тухса хуна социализăмла революцин тĕп çĕнтерĕвĕсене итог туса çирĕлтерсе калаçă.

I.

Капиталисăмла стройăн никĕсĕ—производствăпа хатĕрсем уйăрăн, харăрăлăха тăни пулать. Çавăнпа та буржуала государствăсем уйăрăн харăрăлăхне пур майсемпе те сыхлаççĕ. Капиталисăмла çĕршывсенчи конституцисем вара çак „харăр-капиталисăмла сыснăлăха" (Марксе) мĕн вăй çитнĕ тарăн пăхса тăрассĕ.

Францири 1789 çулти буржуала революцин историлă документĕнче—„Ытемлĕхпе граждăнăн прависен декларацинче" каланă: „Тĕкĕмлеле мар тата таса правă пулăнăн харăрăлăха никамран та тытса илме пулмасăр.."

Уйăрăн харăрăлăхăн пуçăрне, çавăн пекех, пайăнăн кунченех тытăнса тăраканăне, „ашшĕсемпе урапасен ĕмĕрĕнче"—1787 çулта йышăннă Çӳрçĕр Америкăри Штатсен конституцине те, Папоин империи 1889 çулта йышăннă конституцине те, 1906 çулта выраç халăхĕ йунăлă патшăран тăпăлтарса илнĕ конституци тесе те, Германири фашистсем ура айне туса хунă Веймар конституцине те, фашиçла Польшăра 1935 çулта çирĕлтетнĕ конституци те сыхласа тăрассĕ. Уйăрăн патшалăхсенчи буржуала конституцийĕсенче уйăрăн харăрăлăхăн принципĕсем, пĕлеççĕ пулсан та кĕнекесем тăрăх, çеç пĕлеççĕ. Пирĕн çамрăксен ĕлĕкхи пурнăçа лайăх пĕлмеле, ку вăл пире хамăр тăван çĕршывăн, Ленин — Сталин партин ĕçĕшĕн тата вăйлăн кĕрешме, тăшмансене тымарĕпе тăпăлтарма пулăшать.

Акă, епĕ сире хамăн ĕлĕкхи пурнăç çинчен кĕскен каласа парам. Вĕренесси çинчен илĕнĕр. Епĕ патша саманинче пулăх вĕренмеççĕр йултăм тесе. Халĕ малăй хĕрача çăтăм шкул пĕтерчĕ. Кунна çителĕкĕç мар терĕм. Çавăнпа та аслă шкула вĕренме Хусана йăтăм. Хам та вăтăлăхра вĕренме тытăнтăм. Пурнăçран кайа йулас килмест. Телейлĕ пурнăçа çăвăнса ĕçлеме те. çăвăнса вĕренĕпе, çĕршывăн пуçăнăлăхне тата мумайăттамала.

Пайăнăн ырă-пурнăçа ĕлĕкхи асапăлă, тĕн-хурăл пурнăçна тăнлантăраса пăхмала. Мощăн тесен, ăлăкхи пурнăç çинчен пирĕн çамрăксем пĕлмеççĕ, пĕлеççĕ пулсан та кĕнекесем тăрăх, çеç пĕлеççĕ. Пирĕн çамрăксен ĕлĕкхи пурнăçа лайăх пĕлмеле, ку вăл пире хамăр тăван çĕршывăн, Ленин — Сталин партин ĕçĕшĕн тата вăйлăн кĕрешме, тăшмансене тымарĕпе тăпăлтарма пулăшать.

Акă, епĕ сире хамăн ĕлĕкхи пурнăç çинчен пуçăнăсĕ хăйсене сăмах панă ытти халăсене сĕклеççĕ. Вĕсем пурте хăйсен Сталин йулташа ССР Союзĕн Аслă Совечĕн депутатне суйлама кандидата тăратăнă, унăн сасăлама хатĕр тăнă çинчен калаçнă. Вĕсем хăйсен ĕлĕкхи, пăтăна самаях вăхăтчăн шăхăлна нурăçа аса илеççĕ, пăнăнхи телейлĕ нурăçăнăн ăшă илеççĕ, пăнăнхи телейлĕ нурăçăнăн ăшă илеççĕ, пăнăнхи телейлĕ нурăçăнăн ăшă илеççĕ. Трибуна çине чи малтан заводри наллă стахановец Петров йулташ тухса тăрать. Вăл пĕтĕм чĕререн савăнса, хумханса ССР Союзĕнчи халăхсен аслă çулпуçĕ Сталин йулташа Горький суйлав округĕнчен Национальăссен Советне депутата суйлама кандидата тăрăмна сĕнĕ парать. Сталин йулташ ăнтĕ асăнасанах залăра „ура" кăнкăрни кĕрлесе кайăт. Петров йулташ хăйĕн сăмахне калаçа пĕтерсе унăн пĕтĕм завод коллективне Сталин йулташ кандидатурине сасăлама чĕнет. Тавăллăн ала çупăлă, „ура" кăнкăрни, Сталина сасăламаçа халăпа самăхсем калăпăр пĕтĕм залăра янăраççĕ.

Петров йулташ хыççăн Пуçматов, Мартынов, Шереметьев, Чеховалов тата ытти йулташсем сăмах пухса калаçăç. Вĕсем малтанхи сăмахăр. Сталин çинчен, вăл йĕртсе пынине туй телейлĕ те савăнăçлă нурăç çинчен. Сталина Конституци çинчен пулчĕ. Вĕсем Сталин йулташ, ĕлĕк патăна самаанине пусăмăрт нурăçăнă, хуçалăха культура тĕлĕнчен кайă йăнă халăхсене мала калăрас тĕлĕнне вăйлала хурса ĕçлени çинчен, халĕ Совет Союзĕнчи халăхсен тăвăлăхĕ, туслăхĕ пăхăнăнинчен сăрĕпни çинчен калаçрĕç. Çавăнпа та, теççĕ, вĕсем — епĕр Сталин йулташа Горький округĕнчен Национальăссен Советне депутата суйлама кандидата тăратăпăр.

Пуху пĕрсаспа Сталин йулташа Национальăссен Советне депутата суйлама кандидата тăратма ăнăнăнчĕ. Завод коллективĕ Сталин йулташпа Горький суйлав округĕнчен Национальăссен Советне депутата суйлама баллотировкăна тăма килĕнĕ пама шăтрĕ.

Чеховалов йулташ сăмахĕ

Йулташсем, пирĕн Совет Союзĕ калама та сук вăйлă держава. Совет Союзĕ пек вăйлă тĕрекле çĕршыв тăнчĕре урăх çук. Çакăн çинчен Сталинăн Конституци тата çĕнĕ суйлав сакăнĕ лайăх калаçа пăрать. Пайăнăн ырă-пурнăçа ĕлĕкхи асапăлă, тĕн-хурăл пурнăçна тăнлантăраса пăхмала. Мощăн тесен, ăлăкхи пурнăç çинчен пирĕн çамрăксем пĕлмеççĕ

Суйлав участкисенчи ĕçсем

1937 çулхи декабрĕн 12-мĕшĕ — асăрхав та асăл кун пулса тăрать. Ку кун рабочисемпе хресченсем пуçлуса тăракан асăл государствăн гражданĕсем отомлăх историлле пĕрремĕш хут сĕршыв управленийĕн асăл органĕне пурне те тивĕç, пĕртан тата тăрăх суйлămала правана вăрттăн сăмăласа суйлаççĕ.

Хулари ĕççыннисем, колхозăлă йăлăсынниссем, çар чăсĕсем тата интеллигенци — правительствă суйлав кунĕ çинчен кăларăм постановленине ирăласа, суйлав кампанине йĕркелĕн, большевикла ятлорме, декабрĕн 12-мĕшне ĕçне пысăк сĕнтĕрĕвсем туса кĕтĕç имо хатĕрленеçĕç.

Пурнăçа тивĕç, пĕртан тата тăрăх суйламала правана вăрттăн сасăлас йĕркене тăракан Сталинла Конституци большевикла агитацин чĕрĕ сăмахĕпе Советсен сĕршывĕн пур граждандĕсем патне те ситормо хушаç. Анăа пуласан та, Шупашкар хулинчи центрĕл Горький шкулĕ пуласа тăракан участкăра политикăла ăнлантару ĕçĕ сителенĕклĕ мар-ха. Организацисенче тăман сынсене, пурнăçлен ытла, килхуçи арăмĕсене суйлав йĕркине вĕрентес ĕçе сахал ăнăçтарăмăр. Суйлав йĕркине вĕренме кружокпесем организацилемеи вырăнсем те пур. Хăшĕр çĕрти кружокĕсенче вĕренӳ пахалăхĕ сителенĕçĕр. Центрĕл Строителсен клубĕ пуласа тăракан суйлав участкине кĕрекен Чăваштройстват рабочийĕсен пĕрремĕш общественнийĕнче тата Плеханов урамĕнчи килхуçисен арăмĕсем заыатлине пуçăннă, анчах руководительсем ыйтăнă, анчах руководительсем ыйтăнă, анчах руководительсем ыман пирки заыатласе пулман.

Хулари Сутĕç пайĕ хутла пĕлменнисемпе хутла сахал пĕлекенсене, тĕрĕс шута илмен. Хулари Сутĕç пайĕ пана сведени тăрăх, центрĕл Горький патне илнĕ шкул пулса тăракан суйлав участкинче çулă пĕлменнисемпе сахал пĕлекенсем 5 çын анчах шутланаççĕ. Комиссипе пропагандисем тĕлĕнтĕн тĕрĕслесен, ку участкăра организацисенче тăман çынсен хушшинче хутла пĕлменнисемпе сахал пĕлекенсем 38-çын пулни палăрнă. Вăл шутран Стройтрестăн икĕ баракĕнче хутла пĕлменнисемпе сахал пĕлекенсем 18 çын шутланаççĕ. Вĕсем хушшинче суйлав йĕркине вĕренеесси йĕркелĕ пулса пымасть.

Партин хăшĕр çуралăмăш организацийĕсем начар ĕçленĕ çĕрте, политикăламассăлă агитаци ĕçĕ паянхи çĕрте, халăх тăшманĕсем — троцкиста-бухăринла шпионсемпе диверсантсем хăйсен йышăнăлинсене суйлав урисем патнелле тăсма пултарнине маннала мар. Халăх тăшманĕсене вăхăтра отпор парас тесен, ĕçхалăхĕсен политикăла активлăхĕпе анлăн çыхă куреа, партире тăман çын сассине парти патне сывхартса, сĕршыв управленийĕн Асăл Советне чи лайăх сынсене суйлаçошшăн пĕтĕм халăхăн шухăшне мобилизацилемелле.

Агитатăрсемпе, пропагандисемпе Асăл Совета — сĕршыв влăçĕн асăл органĕне суйлас йĕрке çинчен тата унта рабочи класăн ĕçне, социализăм ĕçне, Ленин-Сталин партийĕпе правительствăн ĕçне чĕререн парăнăш сынсем çеç суйланма кирли çинчен суйлавçăсене каласа ăнлантарас ĕçе татти-сыпăнсăр туса пымала.

Çакă пит те кирлĕ политикăла ответлă ĕçе туса пыма ПСК(б)П хула комитечĕ Горький шкулĕ центр пуласа тăракан суйлав участки çумне 5 пуçламăш парторганизацине — спирт заводчĕ, Выгранти пионерлиннăç халăх комиссариачĕ, Водосвет, Пропагандиссен шкулĕ тата Горький йăнăне тăракан вăтам шкул çумĕнчи парторганизацине çĕнĕлтерĕç. Асăннă парторганизацисем массăлă агитацин ĕçне туса пыма 26 пропагандиçе уйăрчĕç.

Асăл Совета суйлас йĕркене суйлавçăсене ăнлантарса парас ĕçе тĕрĕс организацилемелле тĕлĕнне Горький шкулĕ центр пуласа тăракан суйлав участкинче партпуласа тăракан суйлав участкинче политикăла ăнлантару ĕçĕ сителенĕклĕ мар-ха. Организацисенче тăман çынсене, пурнăçлен ытла, килхуçи арăмĕсене суйлав йĕркине вĕрентес ĕçе сахал ăнăçтарăмăр. Суйлав йĕркине вĕренме кружокĕсем организацилемеи вырăнсем те пур. Хăшĕр çĕрти кружокĕсенче вĕренӳ пахалăхĕ сителенĕçĕр. Центрĕл Строителсен клубĕ пуласа тăракан суйлав участкине кĕрекен Чăваштройстват рабочийĕсен пĕрремĕш общественнийĕнче тата Плеханов урамĕнчи килхуçисен арăмĕсем заыатлине пуçăннă, анчах руководительсем ыйтăнă, анчах руководительсем ыман пирки заыатласе пулман.

Хулари Сутĕç пайĕ хутла пĕлменнисемпе хутла сахал пĕлекенсене, тĕрĕс шута илмен. Хулари Сутĕç пайĕ пана сведени тăрăх, центрĕл Горький патне илнĕ шкул пулса тăракан суйлав участкинче çулă пĕлменнисемпе сахал пĕлекенсем 5 çын анчах шутланаççĕ. Комиссипе пропагандисем тĕлĕнтĕн тĕрĕслесен, ку участкăра организацисенче тăман çынсен хушшинче хутла пĕлменнисемпе сахал пĕлекенсем 38-çын пулни палăрнă. Вăл шутран Стройтрестăн икĕ баракĕнче хутла пĕлменнисемпе сахал пĕлекенсем 18 çын шутланаççĕ. Вĕсем хушшинче суйлав йĕркине вĕренеесси йĕркелĕ пулса пымасть.

Партин хăшĕр çуралăмăш организацийĕсем начар ĕçленĕ çĕрте, политикăламассăлă агитаци ĕçĕ паянхи çĕрте, халăх тăшманĕсем — троцкиста-бухăринла шпионсемпе диверсантсем хăйсен йышăнăлинсене суйлав урисем патнелле тăсма пултарнине маннала мар. Халăх тăшманĕсене вăхăтра отпор парас тесен, ĕçхалăхĕсен политикăла активлăхĕпе анлăн çыхă куреа, партире тăман çын сассине парти патне сывхартса, сĕршыв управленийĕн Асăл Советне чи лайăх сынсене суйлаçошшăн пĕтĕм халăхăн шухăшне мобилизацилемелле.

Агитатăрсемпе, пропагандисемпе Асăл Совета — сĕршыв влăçĕн асăл органĕне суйлас йĕрке çинчен тата унта рабочи класăн ĕçне, социализăм ĕçне, Ленин-Сталин партийĕпе правительствăн ĕçне чĕререн парăнăш сынсем çеç суйланма кирли çинчен суйлавçăсене каласа ăнлантарас ĕçе татти-сыпăнсăр туса пымала.

Çакă пит те кирлĕ политикăла ответлă ĕçе туса пыма ПСК(б)П хула комитечĕ Горький шкулĕ центр пуласа тăракан суйлав участки çумне 5 пуçламăш парторганизацине — спирт заводчĕ, Выгранти пионерлиннăç халăх комиссариачĕ, Водосвет, Пропагандиссен шкулĕ тата Горький йăнăне тăракан вăтам шкул çумĕнчи парторганизацине çĕнĕлтерĕç. Асăннă парторганизацисем массăлă агитацин ĕçне туса пыма 26 пропагандиçе уйăрчĕç.

Асăл Совета суйлас йĕркене суйлавçăсене ăнлантарса парас ĕçе тĕрĕс организацилемелле тĕлĕнне Горький шкулĕ центр пуласа тăракан суйлав участкинче политикăла ăнлантару ĕçĕ сителенĕклĕ мар-ха. Организацисенче тăман çынсене, пурнăçлен ытла, килхуçи арăмĕсене суйлав йĕркине вĕрентес ĕçе сахал ăнăçтарăмăр. Суйлав йĕркине вĕренме кружокĕсем организацилемеи вырăнсем те пур. Хăшĕр çĕрти кружокĕсенче вĕренӳ пахалăхĕ сителенĕçĕр. Центрĕл Строителсен клубĕ пуласа тăракан суйлав участкине кĕрекен Чăваштройстват рабочийĕсен пĕрремĕш общественнийĕнче тата Плеханов урамĕнчи килхуçисен арăмĕсем заыатлине пуçăнн

Теҫмана ирĕке кăларас тĕлĕшпе кĕрешекен комитетăн ĕçĕ

ПАРИЖ, октябĕрĕн 26-шĕ (ТАСС). Теҫмана ирĕке кăларас тĕлĕшпе кĕрешекен комитет октябĕрĕн 13-мĕшĕнче 14-мĕшĕнче Германири правасемпе ирĕклĕхе хŭтăлеме Европăри конференцине организацилет. Конференцин кун ĕçĕркинче çак ыйтусем тăрăççĕ: а) Германири террор, б) Германи вăрçа хатĕрленни, в) судпа наказанин системи, г) Германире религилĕ тата расăлă айăплани.

○

Шанхай фронтĕнчи ҫăвăр çапăçусем

Япони çарĕçем, Шанхайран сурĕçрелерех тăвăтă кун хушши хăвăр çапăçнă хыççăн, хăвăртлă çар техники пулăшнипе, октябĕрĕн 26-мĕшĕнче стратегилĕ цаха пункта—Дачан ĕлĕнче тытса илнĕ. Китай çарĕçем кăнтăр тата хĕвелтухăç ĕнелле чакнă. Япони çарĕçем, Дачана йышăнса, халĕ хăйсен умне Шанхай—Нанкин чукунçулне Чеңжу-патĕнче тата илме стратегилĕ задачă лартăççĕ.

Октябĕрĕн 25-мĕшĕнче Шанхайа Япони çарĕçемне 14 çар транспорчĕ çĕнĕрен пынă. Вĕсем хушшинче тăвăтă линкор пăхăнчă çынлă хими отрăвлĕ пур.

Йăлăнăхи иккĕ уйăх хушшинче Японии авиацийĕ Китайăн столицинчĕ—Нанкин çине 65 хут тăшăрнă. 200 çын ытла вилнĕ тата 300-шăмăнăн. Ҫак пинчен кăна мар сурăт çемĕрнĕ. Октябĕрĕн 26-мĕшĕнче икĕ Японии самолучĕ Нанкин çине темиçе бомба парăхнă. (ТАСС).

○

Вулакансене пулăшу

Англири парламент тата суйлав системи

Англин парламенчĕ икĕ палатăлă: пĕрри—сăмăл палата (лордсен палати), тепри — кĕçĕн палата (обществăсен палати). Парламент Англири пуçлупа тăракан классен представительĕсенчен тăрать. Çапла, общественăсен палатинче 1935 çулта завладчиксем, фабрикантсем тата торговецсем 105 çын, помещиксем 15, банкирсемпе финансистсем 47, капиталран процент илекипе пурăнаканнисем 165, адвокатсем 137 пулнă т. ыт. те. Пролетариат Англин халăхăн виççĕмĕш пайĕ йăхăнах пулса тăрать шутлин те, парламентра унăн представительĕсем çукпа-перех.

Англи парламенчĕн класлă составĕ мĕне пула-ха çавăн пек?

Çак ыйту çине ответ тупма Англин суйлав саккунĕне тата унта суйлава мĕнле иртеринне паллашас пулать.

Англин суйлав саккунне парламента ĕççăмăсен представительĕсене суйласки йăвăр пултăр тесе тунă. Суйлав саккунĕ тăрăх, суйлав округĕнче ултă уйăхран сахалрах вăхăт пурăнакансене суйлава хутшăнтармаççĕ. Пĕр çавна пулах сезонла ĕçри рабочисем тата ытти ĕçри рабочисем те, ĕç шыраса час-часах вырăнтан вырăна куçакансем, суйлава хутшăнма пултараймаççĕ. Тата çулталăкра паллă виçелĕ доход илмен çынсене те суйлав прависĕр хăварнă. Çав вĕрткенке пула безработнăйсем нумай çĕр пин çын суйлав прависĕр йулаççĕ.

Çав вăхăтрах фабрикантсем, заводчиксем тата суту-илŭ предприйатиесен хуçисем икĕ çул сасăлас правана усă кураççĕ: пĕр хуçă — хăйсен предприйатине вырнаçнă округра, тепри — хăйсем пурăнакан округра сасăлаççĕ.

Тата, Англин суйлав саккунĕ тăрăх, парламента суйлама тăратнă кашни кандидатăн 150 кĕренке стерлинг (3.750 тенкĕ) залог хывмала. Тăратнă кандидатăн округри пĕтĕм сасăсенчен çиччĕмĕш пайĕ пухăнмасан çав укçана тавăрса памаççĕ.

Англире суйлавсем йăланах ĕçлекен кун пулса иртеççĕ, ĕçлемен кун (выркарникун) ниҫан та тумаççĕ. Çавна пула рабочисене суйлава хутшăнтармаççĕ. Пĕр çавна пулах сезонла ĕçри рабочисем тата ытти ĕçри рабочисем те, ĕç шыраса час-часах вырăнтан вырăна куçакансем, суйлава хутшăнма пултараймаççĕ. Тата çулталăкра паллă виçелĕ доход илмен çынсене те суйлав прависĕр хăварнă. Çав вĕрткенке пула безработнăйсем нумай çĕр пин çын суйлав прависĕр йулаççĕ.

Англире суйлавсем йăланах ĕçлекен кун пулса иртеççĕ, ĕçлемен кун (выркарникун) ниҫан та тумаççĕ. Çавна пула рабочисене суйлава хутшăнтармаççĕ. Лордсен палатине — лордсен палатине — суйламаççĕ. Лордсен палатни членĕсене, правительства тăратнине, король назначенине лараттăр. Лордсен палатинче 700 член, вĕсенчен 600 çын çĕр аристократин представительĕсĕсем. Ытти çынсем — шултра банкирсем, промышленниксем тата сановниксем.

(ТАСС).

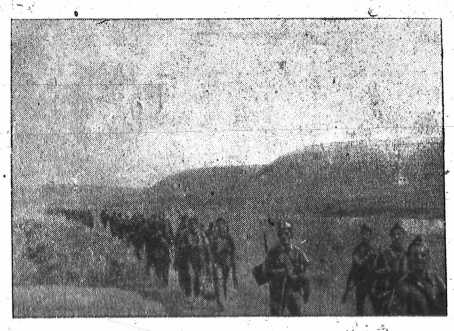

Испанири фронтсенче

Ужончĕн çинче: Республикă çарĕсен отрăвачĕ Сарагоссă çулĕне малалла пырать (Хевелтухăçри фронт).

(Сойузфото)

Шаҥси провинцинчи партизанла йухăм

ШАНХАЙ, октябĕрĕн 27-мĕшĕ (ТАСС). Китайри „Дуннаньжибао" хаçат пĕлтернĕ тăрăх, Шаҥси провинцинчи нацилĕ çăлăнăç ассоциацийĕ самооборонă отрăвăчĕсемпе партизансен отрăвăчĕсене йăнăсăл организацилет. Кун пек 500—700 çынлă отрăлăдсене Шаҥси провинцинчи нумай уйессенче тунă та ĕнтĕ. Йăнăҫăвăнăҫ районĕнче (провинцин çурçĕр-хĕвелтухăç пайĕнче) 400 йăл стăрăстисем çар владăсенчен партизансен отрăвăчĕсем валăри хĕрпăлăн ыйтнă.

Нацилĕ-революцилĕ мобилизаци комитечĕ Шаҥси провинцин çурçĕр пайĕнче партизанла йухăма йĕртсе пыма вырăнсенче комитетсем организацилеме тытăннă.

○

Совет Сойузĕ тăрăх

** Николай Королев—абсолютлăй чемпион. Октябĕрĕн 25-мĕшĕнче ССР Сойузĕн чи лайăх боксерĕсен—Виктор Михайловпа Николай Королевăн матчĕ пулса иртнĕ. Матча Николай Королев çĕнтерсе, бокс вăйăпине ССР Сойузĕн абсолютлăй чемпионĕ йăтне илнĕ.

** Башкири АСС Республикинче Социалисăмлă Аслă революци 20 çул тултарнă тĕле ача сурăтмали çуртсене 15, ача йăсламалли 12 уçăççĕ. 1938 çулта ача сурăтмали çуртсене çĕнĕрен 19, ача йăсламалли 23 тума палăртса çынă.

** Хăлăхи вăхăтра Мускав урамĕсенче 750 автобус тата 869 таксомотор çŭреççĕ. Çак çул пĕтнĕ çĕре Мускавра 1.000 автобус, 1.000 такси пулать.

** Архангельск облăçĕнчи вăрман касакан стахановецсем облăçри çлот пулса иртнĕ хыççăн çĕнĕ рекордсем тума пуçланă. Емецк лесопромхозĕнчи Андрей Рŭмин стахановец облăçри слотран тавăрнă кунах 4 норма тултарнă, октябĕрĕн 23-мĕшĕнче пĕччен 31 кубла метр касса нормăна 5 хут ытла тултарнă.

** Социалисăмлă Аслă революцин 20 çул тултарнă уйăх вăлăри Крымран Мускава 2 пин тонна панулми тата грушă, 350 тонна виноград ăсатнă. Праçник вăлăри Ленинграда, Инçет-Хĕвелтухăçне тата ытти хуласене те нумай фруктăсем ăпарăççĕ.

** Белорусри чукунçулĕн Унеча депоĕнчи подйомăчни цехра ĕçлекен Рахубин йултăшăн комплексла бригади Октябĕр уйăвĕ умĕнех йăнăтăва хутшăнса ĕçлеме пысăк ситĕнӳсем тунă. Паровозсене ремонтласа унчен 6—7 кун иртнĕ пулсан, хăй 3,5 куна ремонтласа пĕтереме пуçланă. Рахубин йултăша бригадăна лайăх йĕртсе пынăшăн 700 тенкĕ преми панă.

** Ленинградри Государственăлă Вырăссен музейĕнче В. И. Суриков картинисен выставкинче уçнă. Выставкăна пурĕ 200 йăхăн картина пухнă.

* Мускавран октябĕрĕн 15-мĕшĕнче тухнă естафетлă пойăс Владивостока октябĕрĕн 27-мĕшĕнче çитнĕ. Ку маршрута график тăрăх палăртнинчен 13 сехет те 30 минут хăвăртрах тухнă.

ТЕМТЕПĔР

Суккăр çынсене нуракан тăваççĕ

Роговицăна кусăрса лартса суккăр çынсене кураканн тумăн Филатов профессăр опычĕсемпе Узбекистанри врачсем усă кураççĕ. Самаркандри республикă больницинчи Абдулаев профессăр çавăн пек ута операци иртернĕ. Уйрăмăнах Шукуровăн кусăне роговицăпа кусăрса лартса сыватни интереснă. Вăл 52 çулта. Операци тăвичĕн вăл нимĕн те курман, ăна çăвăтса сŭренĕ. Хăҫ Шукуров кураканн пулнă.

Абдулаев профессăр трахом хыççăн катраллаланса йулнă тканьсене вырăнне ăнăçлă çын тканне кусăрса лартас опытсене ăнăçлăн туса иртерет.

(„Правда Востока").

* ✡ *

Пеликансем Иваново облăçĕнче

Ивановори облăç музейĕне пеликан илсе пынă. Ăна çентябĕрĕн 19-мĕшĕнче Тейковски районри Бирйуковскăри колхоз охотникĕ Бабков йăлтăн Сахтыш кŭлăне тытнă. Çак кайăк 12 килограмм тăйăт, унăн çунаçĕсем 2,7 метра сарăлланаççĕ.

Мускаври зоопарк ăслăлăх пайĕн заведующийĕ П. А. Мантейфель профессăр, ТАСС сотрудникне, Иваново облăçне хăлăччен унта пуламан пеликансем пырса лекни... кайăк сухалса кайнинчен килнĕ тĕр тесе пĕлтерĕç. Сĕршăвăн вăтăсĕртри районсенче сухалса кайнă кайăксем йулашки вăхăтра час-часах тĕл пулаççĕ.

Ку вăл шывлă çĕнĕ артериçем сарăлнинчен, пурçăнчен илтĕ Мускав—Атăл каналĕ тунинчĕн килет. Апат шыранă чух кайăксем йăлан вĕсене çурекен йĕне улăштарса çĕнĕ вырăнсене пырса лекеççĕ.

(„Сов. земледелие").

* ✡ *

Тайга пуйăлăхĕ

Иевройсен Автономлă облăçĕ тĕлĕнче, тайгара строительствă вăлăн хăклă материалсем параканн кедр, пихтă, чăваш йăнăçĕсемсĕр пуçне тĕрлĕрен çимĕç йăнăçĕсем те литĕ нумай ӳсеççĕ. Чамаллаç шутланă тăрăх унта çимĕç йăнăçĕлĕ вăрман 140 пин гектара йăхăн, çак вырăн пăлăкăн пулнă çул 129 пин тонна йăхăн çимĕç пама пултарать. Вăрмансенче ӳсекен икĕ пин гектар виноград йăнăçсисем 70 пин центнера çити виноград пама пултараççĕ. Кунçăр пуçне унта бархат йăнăçĕсем те нумай.

(„Тихоокеанская звезда").

* ✡ *

Виçĕ пурнăҫа çăлнă

Нумайăх пулмасть, Вознесенскри хула больницине вилме патне çитнĕ виçĕ чирлĕ çын илсе пынă. Енрон çинче ĕçлекен Сидоровпа водник арăмĕн Рассовăн йунĕсем пăсăлнă (заражение), шывлă транспăртĕнчи рабочи Моисеевăн—операци хыççăн чирĕ пăвăрланса кайнă. Мартынов хирург чирлĕ çынсене пăхсан, вĕсене йун уйăлтăрни çеç вилĕмпен çăлма пултарнинне пĕлнĕ. Ун çинчен вăл çав саманăрах Облăçри сывлăх пайне телефонпа пĕлтернĕ.

Мартынăв чирлĕ çынсем патĕнче пĕр тăрăнман, 2—3 сехет иртсенех вĕсем сывлăхăпа йулăс шанчăк пĕтмеле.

Каçаçнă хыççăн часах Мартынăв аэроплан сассине илтнĕ. Вăл больница садне чупса тухнă çĕре, çулте санитарпа самолучĕ саврăнса тăнă. Пĕр минутран самолуçт сумĕнчен хура пăнчă уйăрăлнă, унтан парашŭт сарăлса кайнă. Çак посылкăра консервăлланă йун пулнă.

Доктор Мартынăв çавăнтах чирлĕ çынсен йунĕсене уйăлтăрмали операци тунă. Хăҫ вĕсем виççĕмĕш тĕрĕлеççĕ.

(„Ленинградская правда").

ХĔВЕЛĔМĔР СТАЛИН

Пурăнмашкăн пурнăç тулăх,
Йурлама та пит аван,
Советсен çĕршывĕ тăрăх
Кайтăр йурă
Йурă кайтăр, йăн та йăн.

Кам хĕн-хурлă пулнă ĕлĕк,
Камăн пулнă хĕн-асап,—
Хăҫ вĕсенĕн çут хĕвелĕ
Тухрĕ ăшшăн,
Ăшшăн тухрĕ çутатса.

Çут хĕвелĕмĕрçĕм—Сталин,
Аслă тусăмăр, çуллуç.
Теҫеле куратпăр халĕ
Ентĕ епĕр,
Епĕр ĕнтĕ куçран-куç.

Çут хĕвелĕмĕрçĕм—Сталин,
Ĕс çутатăн ĕмĕрех.
Савăнат-çке пĕтĕм халăх,
Патăн ырлăх,
Ырлăх патăн ес пире.

Тавтапуç, йуратнă Сталин,
Тавтапуç сана, муктах.
Çут хĕвелĕмĕрçĕм—Сталин,
Ĕсе—йурă,
Йурă—есĕ, ес—йалав.

Пурăнмашкăн пурнăç тулăх,
Йурлама та пит аван,
Советсен çĕршывĕ тăрăх
Кайтăр йурă
Йурă кайтăр, йăн та йăн.

○

Çĕнĕ кĕнекесем

Çĕре çемçетмелисем—С. М. Лубимовна М. И. Коробко çырнă. 50 страницă. Хакĕ 1 т.

Кĕнекене пурте йăнланмала чĕлхепе çырнă. Çĕре çемçетмели вырăнти йăпăлăсене пурне те илсе кăтартнă; вĕсене пухăсси, пăхса усăсси, вĕсемпе усă курасси тата машине хăш вăхăтра сапмали, сырпулсене мĕнле апат памали, й-хире мĕнле майпа çемçетсен сăлăрах пулнине илсе катартса ана. Çĕре çемçетмели вырăнти йăлăласемсĕр (тислĕк, торф, йушкăн, рекали, кĕл т. ыт. те) пуçне минерал çăнăхсемпе усă курмали йĕркене те çутатса панă.

Ку кĕнеке колхозсен йăлхуçалăх библиотекинче кашнинчех пулмала. Унпа пур колхозниксем те, совхозсенчи рабочисем те усă курма пултараççĕ.

Клевĕр вăрлăхне акса тăвасси. Й. Лаврентĕевпа Н. Кондаков çырнă. 71 страницă. Хакĕ 1 тенкĕ те 10 пус.

Кĕнеке виçĕ пайа пайланать. Пĕрремĕш пайĕнче Чăваш республикинче клевĕр вăрлăхĕ акса тăвас ĕçĕн кĕске историйĕ çинчен çырнă. Иккĕмĕш пайĕнче—клевĕр вăрлăхне тăвас ĕç техники çинчен. Виççĕмĕш пайĕ—клевĕре сиен курекенсем çинчен.

Кĕнеке клевĕр вăрлăхне тăвас ĕç техникипе тĕплĕн паллаштарать. Кунта клевĕрпен пусуçавăрнăйчи вырăнĕ çинчен, çĕре йепле хатĕрлемели çинчен кăтартса панинсĕр пуçне, клевĕр вăрлăхĕн тухăçне ӳстермели çĕнĕ майсем çинче çителлĕ чарăнса тăнă. Ку тĕлĕпше клевĕра вĕлле хурчĕсемпе шăркана лартаски çинчен кăтартса панă уйрăмăнах хаклă шутланать.

Çавăнпа пĕрлех клевĕр вăрлăхне тĕшлемели майсене те илсе кăтартнă.

Ку кĕнеке те кашни колхоз библиотекинче пулма тивĕçлĕ.

○

Колхоз руководитĕлĕсен çĕнĕ отрăвачĕ

Парти Чăваш Обкомĕ суменчи колхоз кадрĕсен квалификацине ӳстермели шкул октябĕрĕн 25-мĕшĕнче виççемĕш кăларăм турĕ. Виççĕмĕш кăларăмра шкултан 116 çын, вăл шутран 11 хĕрарăм вĕренсе тухрĕç.

Октябĕрĕн 25-мĕшĕнче каçхине шкулта вечĕр пулчĕ. Вĕренӳçи 13 уйăринче вечĕрта премисем пачĕç. Шкултан вĕренсе тухакансем колхозене кайсан тата лайăхрах ĕçлеме, социалисăмла ăмăртса ĕçлеме обязательствăсем илчĕç.

○

Национальăçсен Советне суйлас тĕлĕпше ĕçлекен Çĕрпӳ Округ № 498 Суйлав Комиссийĕ

ПĔЛТЕРНИ

Чăваш АСС Республикинчен Национальăçсен Советне суйлас тĕлĕпше ĕçлекен Çĕрпӳ Округ № 498 Суйлав Комиссийĕн адрĕсĕ сапла:

Çĕрпӳ хули, Обйединенни переулăкĕ, 12 № çурт, Колхозник суртĕнче. Телефонсем: председательĕн—0-28, секретарĕн—0-13, председательĕн хватерĕ—0-17, секретар хватерĕ—0-14.

○

Национальăçсен Советне суйлас тĕлĕпше ĕçлекен Шупашкар йăл Суйлав Округ № 497 Суйлав Комиссийĕ

ПĔЛТЕРНИ

Национальăçсен Советне суйлас тĕлĕпше ĕçлекен Шупашкар йăл Суйлав Округ № 497 Суйлав Комиссийĕн адрĕсĕ сапла: Шупашкар хули, Хресчен çурчĕ, 10-мĕш пӳлĕм. Телефон № 6—84.

Ответлă редактăр
П. И. ИВАНОВ.

Колхозсене болъшевикла йертсе пырассине вăйлатмала

„Клас тăшманĕсене колхоз тула-денийĕсе нчен хăваласа кăларнăскер, колхоз счетоводчĕ. Исайев И. Т. спекулăнт пулнăскер, завхоз. Çаксемпе пĕрле тата растратчиксем: Григорьев В., Иефимов А., Андриянов Ф. тата ыт. колхоз активĕ шутланса тăраççĕ. Паллах, çакăн пек „активран" пымаççĕ çĕлленĕ çук, колхозра çитменлĕхсемпе сăтăрла ĕçсем пулнинчен те тĕлĕнмелине çук.

Шăхасан районĕнчи „Ш Интернационал" колхозăн колхоз ампăрĕнчен те, урăх çĕртен те тырă сараташçĕ. Колхоз ампăрĕсем патĕнче хурал тăраканнĕ Афанасьев Лев, ĕлĕк вулăçри старшина пулса ĕçленĕ кулак, 1930 çулччен чирлĕ старăстинче пулнăскер. Вăл колхоз организацийĕнне çулленче колхоз витине вут тивретме тăнă, кайран Çĕпĕре тарса пурăннă. Унăн пĕр ывăлĕ ревизи комиссийĕн председательĕ, тепри—бригадир, виççĕмĕш—кладовщик пулса ĕçлет.

Трак районĕнчи „Коминтерн" колхозăн ĕне ферми пур. Фермăра выльăхсен хисепĕ йăлан чакса пырать. Иртнĕ çул хĕл каçичен миçе ĕне тата пăру вилсе пĕтнине шута илме те çук. Вилнĕ выльăхсене касса пăхсан, хырăмра тимĕр пăтасем тухни те пулнă. Çак ĕçсем пĕтĕмпех ферма пуçлăхне Борисова лартнăранпа пулса пынă. Борисов А. Ш-мĕш гилдире тăнă куща ывăлĕ. Ку колхозпа учот ĕçе те пит йăпăх, вăл ĕçе туса пымăн палла кулак ывăлне Иванова лартнă. Ун-хыр ĕçĕнче те йĕркеçĕрлĕхсем нумай. 1-мĕш бригадăн бригадирĕнче пуп кĕрӳшĕ Константинов ĕçлет.

Колхоз вăл хуçалăхла организацин социалисăмла форми пулса тăрать. Клас тăшманĕсем хăйсен ирĕçĕ ĕçĕсене тума çав формăна усă курма пултарассăн, çав формăн ăшне мĕнле содержани кĕртсе вырнаçтарнинчен килни çинчен Сталин йĕлтăр уççăн катартса панăччĕ: „...ĕç кунта организацин социалисăмла форми пулса тăракан колхозенче анчах мар, пурнăчен малтан, çак формăна мĕнле содержани кĕрсе вырнаçнипе, — ĕç пурнăчен малтан, колхозсен пуçĕнче кам тăнипе, вĕсене кам йертсе пынипе пулса тăрать", тет Сталин йулташ.

Анчах та, малта кăтартнă фактсем хăшпĕр коммунисем Сталин сăпла каланине манса кайнине, колхозсен ĕçне йертсе пыманнине кăтартаççĕ. „Епĕр ку йе тепĕр колхозăн ĕçне йертсе пымăстпăр пулсан, çак вара çак колхозсен ĕçне совета хирĕçле элементсем йертсе пынине пĕлтерет. Кун пирки нимĕнле иккĕленӳ те пулма пултараймаст" (Сталин). Çавна йăланманнисем тăшманла элементсем хыççăн сĕтĕрĕнсе пыраканнисем пулаççĕ.

Йăлхуçалăх ертелĕн уставĕ колхоз пурнăçĕн тĕп саккунĕ, „йалти çĕнĕ общество тумали тĕп саккун" пулса тăрать. Анчах; колхозсенче йăлхуçалăх ертелĕн уставне пăсса ĕçленисем те пур. Устава пăсса ĕçлени тăшмансемшĕн колхоз стройĕн йăтне вараламали чи лайăх мăн пулса тăрать. „Тăшмансем йе политикăла тăмсăйсем çеç устав пысăк вырăнта тăнине йышăнмасăр тăма пултараççĕ" („Правда").

Шăхасан районĕнчи „Большевик" колхозра Викторов, граждан вăрçи вăхăтĕнче дезертир пулса пурăннăскер, председатель пулса ĕçлет. Йăвăрланнă колхозниксене отгуск памасăр йăвăр ĕçре ĕçлеттерсе вăл колхозăла пурнăçа йăвăрран кăтартма тăрăшнă.

Йăлкорсен пĕлтернĕ тăрăх чылай колхозсенче ĕçкуянĕсене вăхăтра çырса пымаççĕ („Волгарь" — Ишлей р-нĕ, „14 лет Чувашии" — Сĕнтĕрвăрри р-нĕ, „Хĕрлĕ Хĕвелтухăç" — Трак р-нĕ тата ыт. те).

Йăлхуçалăх ертелĕн уставĕ — никам пăсма пултарайман саккун. Совет саккунĕсене хытăн тытса пырасси кашни совет гражданинĕн обязанăнăçĕ. Йăлхуçалăх ертелĕн уставне пăсни парти организацийĕсен политикăлă сыхлăхĕ вăйсланнă сĕрте çеç пулать. Акă мĕншĕн ĕнтĕ сакнашкăл сигналсем çине питĕ пысăк тимлĕхпе пăхмала, çак сигналсен йĕрĕне каймала, ĕçе вĕçне çитичченех ситермеле.

Халăх тăшманĕсем, Японине Германи разведкисен агĕнчĕсем—троцкисла-бухариала бандитсем халăх хуçалăхĕн пур тĕрле пайĕсене те хăйсен пуçĕсене чиксе совет халăхне сăтăр туса пынă. Çавăн пекех вĕсем пирĕн социалисăмла йăлхуçалăхне те пысăк сиен кŭчĕç. Вăрлăх ĕçне тата пусуçавăрнăшсене пăтраштарса йăнăш-йăлăх-чĕрлĕх ĕçчетсес ĕçре сăтăр туни — сăксем пурте тăшмансен ĕçĕсем. Çав тăшмансене хăйарран кĕрешмеле, вĕсен йăлти агенчĕсене —колхозсене çирĕплеме чăрмантаракансене тăрă шыв çине калармала.

М. Костин.

„Чăваш Коммунăн" сырăнса илмели хаксем: 12 уйăха—30 т., 6 уйăха—15 т., 3 уйăха—7 т. 50 пус, 1 уйăха —2 т. 50 пус. Аҫлăрăнăсене кайăка тăмаççĕ.

Шупашкарти „Кожупряжь" ертелне
атă-пушмак çĕлекенсем, çăмата йăвалакансем, сторожсем тата уборничицăсем КИРЛĔ.
„Кожупряжь" ертелĕн Правленинче ыйтса пĕлмелĕ.
5—3. АДРЕС: Шупашкар, Ленин урамĕ, 6.

Шупашкарти саслă кино-театр
Октябĕрĕн 28—30-мĕшĕнче
ПАХĂР та ИТЛĔР!
1919 çулхи Балти Флочĕ çинчен, революци çулĕсенчи Кронштадтăн геройла кунĕсем çинчен, Нудевич бандисĕмпе çапăçни çинчен кăтартакан
саслă, илемлĕ, пысăк кино-поэмă—
„Мы из Кронштадта"
(çĕнĕ копи)
„Мосфильм" кино-студийĕ тунă.
Сеансем—6 сех., 7 сех 40 мин. тата 9 сех. 20 мин. пуçланаççĕ.
Кассă 3 сехетрен уçă.

Чăваш АСС Республикинчи Сутăр Халăх Комиссариачĕн харпăрăхăн тĕлĕн вĕренмели вăтам шкулĕ
Харпăрăхăн тĕлĕн вĕренмели вăтам шкула заданьелни панисене пĕлтерет: „Средняя школа на дому" йăтăлă вĕренмели пособие сырăнса илмели çурă октябĕрĕн 31 мĕшĕнче тухать. Харпăрăхăн тĕлĕн вĕренекенсен пурни те вăл пособие вăхăтра илме тăрăшмалла.
„Средняя школа на дому" ниме çак адрĕсне ука куçармала: Шупашкар, КОГИЗ, подписка уйрăмĕ.
5-мĕш клас ведăçăн—12 тенкĕ, 8-мĕш клас ваҫăн—18 тенкĕ куçармал а
Харпăрăхăн тĕлĕн вĕренмели вăтам шкул дирекцийĕ.